

תיאטרון

אהבותיה האבודות

של "ביג תוחס"

"יעקובי ולידנטל — (שם זמני)". כתב וביים חנוך לוין. צוותא — התיאטרון הקאמרי. מוסיקה: אלכס כגן. תפאורה ותלבושות: רות דר.

"או אולי, אם אין בי שום דבר מן הדברים האלה — יש בי בכל זאת איזה קסם אישי שתפס את הלב שלה? אולי אני טיפוס? לא, אני לא טיפוס. ואין בי שום קסם. מה לעשות? אין בי. יש לי מבט יבש וחיוך יבש. אני יבש". מי שאינו שונא את עצמו, בו לעצמו, וניגעל מעצמו די הצורך, אחרי שכבר ראה את חפץ (הפרס שלא התקבל) ופלוך — יכול אחרי הצגה זו לשוב לביטחו, להתבונן במראה, לחזור על השורות האלה כפי שמדקלם אותן לידנטל האפרורי והיבש במחזה, ולירוק לתוך דיוקנו בלב שלם. באמת, אילו נמושות עלובות הם יצורי-האנוש. בדיוק כגיבוריו של חנוך לוין.

כי יעקובי ולידנטל, ואהבתם "ביג תור חס" * הם — כרגיל אצל לוין — דמויות ניקלית ובוניות, "פורצומנים" שההזדקקה היחידה לחייהם היא שיש ביכולתם, באור תה הזדמנות שהם חיים — לאמלל כמה עלובי-חיים אחרים.

הם נושמים עלבונות, הם נושפים אותם בחזרה, וכשהם נושפים אותם בחזרה, נוספת גם שיכבה של רעל אישי. בעולם מסמרי-שיער זה, שכל אדם הוא מענה ומענה גם יחד, מערכת היחסים היחידה היא בין שליט לנישלט.

משולש האהבה שבמחזה פועל בדיוק במיסגרת חוקים אלה: יעקובי מחזר אחרי רות שחש, המכונה "ביג תוחס" בגלל ישיבנה הגדול ובגלל שהיא חולמת להיות

* "ישבן גדול", באנגלית ואידיש.

פסנתרנית. לפי דעתו, "בשר למטה ואמי נות למעלה זה שילוב פיקנטי". "אני מקווה שאת נהנית", הוא פונה אליה בנימוס שיגרתה וצבעו.

"תקווה, תקווה" עונה היא בעונג של נחש ארסי מתוסכל, כדי למכור לו את מעלותיה העיקריות, היא שרה לו הימנן מתוק לחלק האחורי ההולך לפניו: "למי, למטה, בקצה הגב, פורה ישבן תפי ארת. חריץ ענוג ומשני עבריו, כדורים בצבע ורד".

אחרי החיזור, באה החתונה המלבבת של יעקובי עם "ביג-תוחס", כשהידיד לידנטל מביא את עצמו שייכלולת קשור בסרט. "ביג-תוחס" מכריזה שהוא שימושי, והתתן, בנישמת-אפו האחרונה, מכריו: "אני צריך לנחיות". תשובתה של הכלה הענוגה, הנחשקת על-ידי שני הגיבורים העלובים גם יחד: "קודם חתונה, אחר כך נחיות".

כך זורמים הדיאלוגים, שנונים, חריפים ומלאי "גודות עליונים" כלשון המחבר הר מוכשר כשרד והעצוב ככותבם של הסאדורי מוזיקסטים כולם.

זורמים ומשכנעים, אולי משום שבכל בני-אנוש יש מידה הגונה של מופרעות, וכולם זקוקים מפעם לפעם להלקאה הגונה על ישבנם. לכן אולי גם הבדיחות האנאי ליות, המרפדות את התמליל, מתקבלות בצחוקים רמים כל-יך.

אבל, אם חסר במחזה הצד השני של המטבע, בא הבימוי ומעיד על המחבר, שגם ביים את ההצגה, שהוא אנושי הרבה יותר משוא מצהיר, ובאים השחקנים — הזריחה חריפאי, אלברט כהן, ויוסף כרמון — ומעבירים לקהל רסיסי-חיים ענוגים ורגישים הרבה יותר משניתבו לדמויות תיהם.

רסיסים דמויי-דמעות, מעומק הקרביים, מעובדים בהרבה לב ובהמון כישרון.

טרמפיסטיה

ליליה אחד

כל אימת שנעררת תחרות אמנותית נר שאת פרסים, והזוכה הוא אלמוני שבאלמור

נים — כדאי לבדוק היטב את הסיפור המרתק החבוי בדרך-כלל מאחורי האלמור ניות הזו.

כך קרה גם השבוע, כשרשות-השידור התכבדה להעניק את הפרס השני — הרא" שון לא ניתן לאיש — בתחרות התסכית המקורי לשנת "תשל"ג.

זכה בפרס התסכית טרמפיסטית ללילה אחד, מקבלת הפרס, רות דורון, יכולה להיקרא בהחלט אלמונית בשורות המחבר רים והכותבים למיניהם, אך לקוראי העולם הזה היא ידועה היטב: כנהגת המשאית הראשונה בארץ, כקצינת רכב ארצית של

בעלת-פרס דורון במקום טנק — משאית

טיעת העולם הזה בבחירות שנת '65, וכבעלת אלף ואחד עיטוקים יוצאי-דופן, שהיו יכולים לספק לה חומר לעוד כמה תסכית-ירידיו, והראייה: גם המועצה לאנונות ולתרבות מצאה לנכון, בעצם שבוע זה, להעניק לה מילגה לכתובת מחזה.

סיכמה השבוע רות דורון את הי תקופות הצבעוניות של חייה, למען הדור אשר לא ידע את יוסף:

התקופה הראשונה שלי הייתה התקופה הגברית. כלומר השרות הצבאי. הייתי צנחנית ורציתי להיות נהגת טנק. אבל בצבא לא הסכימו לי, אז הסתפקתי ב" משאית.

בשנת '61, עם בת בת תשעה חודשים, אירגנתי הפגנה של הוועד הישראלי ל" מניעת ניסויים גרעיניים, נגד רוסיה, שי פוצצה אז את הפצצה המפורסמת של 50 המגטון. היו בהפגנה 200 שוטרים ו" עשרים מפגינים. ואז, אמר לי חיים גורי: "אם תעשי הפגנה נגד העלאת מחירי ה" סוכר בשתי אגורות יתאספו כאן 2000 יהודים. אבל מי יבוא בשביל זה?"

התקופה הגברית חלפה, וגם התקופה האנטי-גברית חלפה, והחלטתי לפתח קצת גיוק אחר שהיה לי. זה היה עדיין גיוק עם רגשי-נחיתות. למדתי מישחק. שנתיים אצל ניסן נתיב, שנה אצל נולה צ'לטון, ועוד שנה בסמינר הקיבוצים.

כך מצאתי את עצמי בתקופה הבוהמית, וכך, כמובן, אז התחלתי גם לכתוב. כתבתי מחזה שעל-סמן שלוש תמונות מתוכי, זכיתי היום לקבל מילגה מהמועצה ל" אמנות ולתרבות. וגם ספר שירים ראשון בשם עידינים.

רק גמרתי את הלימודים, ורצתי לביים, ביימתי בתיאטרון מרתף, לפני שניסגר, ערב של שירי וסיפורי ז'בוטהיזם, כשבאו הצרות עם המישטרה והאישור להופיע במקום, הצטרפתי לצוות של הצגת הבכחאי.

אחריה שיחקתי גם בבית ברנרדה אלבה, ההצגה שהעלה מייק אלפרדס בחאן ב" ירושלים. ובימים אלו אני מופיעה ב" מטורף על הגג.

עד כאן, רות עצמה.

אם להוסיף לכל זאת את העובדה שהיא גם מסגיסטית במיקצועה, ושבין תחביביה נונים פראפסיכולוגיה, אסטרולוגיה, יוגה, ספיריטואליזם ועוד, יש להניח שהתסכית

שזיכה אותה בפרס יביא בעקבותיו כמה רעיונות מקוריים נוספים.

מסע ארוך

אל תוך הקרח

"איש הקרח בא", מאת יוגין אוי ניל. התיאטרון העירוני חיפה. עברית: רבקה משולה. בימוי: נור לה צ'לטון. תפאורה: אלי סיני.

באופן רשמי, יוגין אוניל הוא גדול מחזאי אמריקה. אם זה עוזר למישהו לאהוב את מחזותיו, בבקשה. אבל מס' חבר שישנם רבים וחשובים שאינם יכיר לים, למרות המוניטין, לעצום עיניים כל פעם שהוא חוזר על עצמו, כל פעם שהוא מפליג במשלים פסיכודנוצריים, שופך את יאשו ארוך-הנגן על הבמה. נכון: דמויותיו כנות, אמיתיות ואנו- שיות. נכון: מכאוביהם הם תוצאה של כל מחלותיה האוררות של אמריקה, "ה" אומה הענייה בעולם", כפי שקרא לה פעם — משום שלדעתו חסרה היא מורשת תרבות.

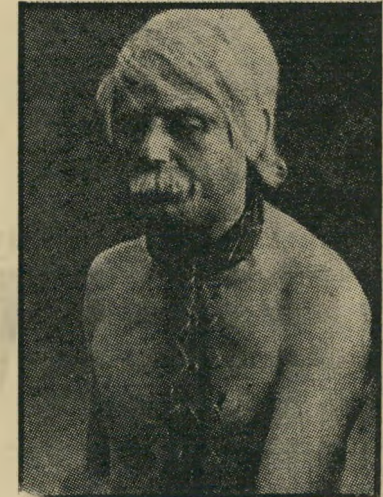
באיש הקרח בא, הודיע אוניל סופית שהוא מתגרש מן הנצרות, ושנבואת המ' שיה, לפחות בעיניו, ריקה מתוכן. 13 דמוי יותיו בארבע מערכות ארוכות כאורך הג' לות, חיות בפונדק של הסרית-קווה, מט' ביעות את יגונן באלכוהול זול, חולמות על מחר שלא יבוא.

וכאשר כבר מופיע משיח המנסה להע' מיד אותן בפני מחר כזה — אין איש מסוגל לעמוד בפניו.

והציניקו, המעמיד פני פיקה, שכאילו מישתכר בהכרה — אפילו אינו מחוסן בפני מהלומות-החיים, שהשאר מסתתרים מפניהן בעזרת בקבוקי האלכוהול והאשלי יות.

הפאסיון האמריקאי זווה, אילו קוצר וקוצץ, יכול היה להיות חווייה דרמטית מזועזעת.

בתנאי כמובן, שבנוסף למספריים חסרי

דר, ב"איש הקרח בא" הגנרל הוא ערום

רחמים, היו מושקעים מאמצים גם בצורת בימוי שונה.

בימוי שלא היה הופך את כל הדמויות לקאריקטורות מוגזמות — שלא היה מדריך את השחקנים לשוות לעצמם צורות גרוטסקיות, היכולות אולי להצחיק, אך לא לעורר השתתפות בצער.

אם להעניק תוארים ותאורים למישחק — מוטב שלא להתייחס לכל שחקן לחד (לבד מאילן דר שגילם יפה את הגנרל, שבכל פעם שהוא שיכור הוא מתפשט מבגדיו).

קשה להחליט מי הוא הפחות משכנע והפחות צורם, מכל האוסף הניכבד שעלה על הבמה.

החווייה היתה אולי, פחות מכאיבה, אילו איש הקרח — המסמל את המוות) — היה בא הרבה לפני חצות הלילה, ואילו האולם לא היה קר כפריגי'דר.

חריפאי וכהן ב"יעקובי ולידנטל" קודם חתונה — אחרי-כך לנחיות